

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

I. УСТАВНИ ОСНОВ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА

Уставни основ за доношење Закона о изменама и допунама Закона о основама система образовања и васпитања садржан је у одредби члана 97. тачка 10. Устава Републике Србије, према коме Република Србија уређује и обезбеђује, између осталог, систем у области образовања.

II. РАЗЛОЗИ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА

У циљу унапређивања доуниверзитетског образовања и васпитања, посебно јачања васпитне функције образовно-васпитних установа, као и прецизирања и усклађивања појединих одредаба Закона о основама система образовања и васпитања („Службени гласник РС”, бр. 88/17, 27/18 – др. закон, 10/19, 6/20, 129/21, 92/23 и 19/25), у даљем тексту: Закон), потребно је извршити измене и допуне овог закона.

Према Стратегији развоја образовања и васпитања у Републици Србији до 2030. године, Општи циљ 1. јесте повећани квалитет наставе и учења, праведност и доступност доуниверзитетског образовања и васпитања и ојачана васпитна функција образовно-васпитних установа.

Предложене измене и допуне закона треба да доведу до ефикаснијих решења када је у питању још смањивање, односно поступање у случајевима насиља у установама образовања и васпитања, те су у складу са тим измене и допуне Закона које подразумевају прецизирање појединих одредби које се односе на одговорност ученика у вези непоштовања одлука школе у вези са тежим повредама обавеза ученика, и појачаног васпитног рада школе са ученицима, у сарадњи са родитељима и надлежним органима, а пре свега центрима за социјални рад.

Измена која је такође унета је и измена назива изборни програми у изборни предмети (верска настава, грађанско васпитање и други страни језик) како би се указало на значај и чињеницу да исти представљају обавезне предмете, који се разликују од других обавезних предмета у чињеници да код њих постоји могућност избора.

Измењене су и одредбе које се односе на заснивање радног односа на неодређено време запослених који оставрују право на преузимање. Новина је обезбеђивање двостепености у одлучивању о заснивању радног односа на неодређено време путем преузимања, тако да да радна подгрупа доноси одлуку којом упућује запосленог на слободно радно место или одбија захтев подносиоца у року од осам дана од дана пријема, а да директор установе у року од три дана од дана пријема одлуке, закључује споразум о преузимању запосленог. Двостепеност се односи на могућност да против одлуке радне подгрупе директор установе и запослени има право на приговор посебној радној групи министарства у року од осам дана од дана пријема одлуке, која се подноси преко радне подгрупе, а одлука посебе радне групе је коначна и обавезујућа за

учеснике у поступку преузимања и тако је омогућено да ова лица заснују радни однос на неодређено време.

Такође су измењене и прецизиране одредбе Закона које се односе на одговорност ученика и родитеља, настављања школовања ученика у другој школи, као и након превођења односно искључења из школе и др.

Прецизиране су и редефинисане одредбе које се односе на Образовно-научни центар, и то: оснивач, обим послова, начин функционисања и руковођења Образовно - научног центра који ће обављати послове који ће допринети подизању квалитета образовних, научних, истраживачких, спортских, омладинских и туристичких пројеката и програма, а који ће бити доступни широком кругу корисника, као што су учесници у образовању и научно – истраживачком раду, као и другим правним и физичким лицима.

Извршене су и измене и допуне одредаба које се односе на Јединствени информациони систем просвете (ЈИСП) у циљу употпуњавања података који се односе на запослене у установи.

Прецизиране су одредбе које се односе на потребно образовање помоћника директора, секретара установе, али су редефинисане и одредбе које уређују стицање прописаног образовања наставника из психолошких, методичких и педагошких дисциплина.

Све остале измене и допуне су предложене у циљу унапређивања доуниверзитетског образовања и васпитања - прецизирањем појединих одредаба, као и новим решењима, у складу са захтевима праксе.

С обзиром да наведена питања и проблеме није могуће решити доношењем само подзаконских аката, то је доношење измена и допуна Закона, јединим начин за решавање проблема и унапређивање система на предложени начин.

III. ОБЈАШЊЕЊЕ ОСНОВНИХ ПРАВНИХ ИНСТИТУТА И ПОЈЕДИНАЧНИХ РЕШЕЊА

Чланом 1. Нацрта закона врши се допуна у члану 15. Закона, тако што се додају се нови ставови који прописују да садржај образаца јавних исправа које издају установе из области образовања и васпитања, прописује министар и одобрава њихово штампање, те да се јавне исправе, односно евиденције у електронском облику воде се поред српског језика и на језику националне мањине у складу са законом.

Чланом 2. Нацрта закона врши се допуна члана 17. Закона уношењем нових решења која прописују обавезу родитеља, односно другог законског заступника да приликом уписа детета, установи достави тачне и потпуне информације о здрављу и посебним потребама детета зарад осигурања његове безбедности и заштите здравља, а да предшколска установа не може сносити одговорност за последице које су искључиво настале због тога што родитељ није доставио информације које су биле од значаја за заштиту здравља детета.

Чланом 3. Нацрта закона врши се допуна члана 18. Закона, како би се прецизирало да је обавеза родитеља да односно другог законског заступника, да приликом уписа детета, школи достави доказ о обављеном здравственом прегледу детета, као и тачне и потпуне информације о здрављу и посебним потребама детета зарад осигурања његове безбедности и заштите здравља, те да основна школа не може сносити одговорност за последице које су искључиво настале због тога што родитељ није доставио информације које су биле од значаја за заштиту здравља детета.

Чланом 4. Нацрта закона врши се допуна у члану 19. Закона, како би се прецизирала обавеза родитеља да односно другог законског заступника, да приликом уписа ученика, средњој школи достави тачне и потпуне информације о здрављу и посебним потребама детета зарад осигурања његове безбедности и заштите здравља, те да средња школа не може сносити одговорност за последице које су искључиво настале због тога што родитељ није доставио информације које су биле од значаја за заштиту здравља детета.

Чланом 5. Нацрта закона додаје се нови члан 31А којим се прецизирају даље надлежности посебне радне групе и радне подгрупе, те је дефинисано да за спровођења поступка преузимања запослених са листе запослених за чијим је радом делимично или у потпуности престала потреба, запослених који су засновали радни однос са непуним радним временом и запослених који су у радном односу на неодређено време са пуним радним временом и који се не налазе на напред поменутих листама, доношење одлуке којом се запослени упућује на слободно радно место ради преузимања и праћења процеса радног ангажовања запослених, министар образује посебну радну групу и радну подгрупу, а ближе услове за рад посебне радне групе и радне подгрупе прописује министар.

Чланом 6. Нацрта закона измењен је постојећи члан 55а. Закона, и прецизиране одредбе које се односе на образовно-научни центар, и то: оснивач, обим послова, начин функционисања и руковођења Образовно - научним центром који ће обављати послове који ће допринети подизању квалитета образовних, научних, истраживачких, спортских, омладинских и туристичких пројеката и програма, а који ће бити доступни широком кругу корисника, као што су учесници у образовању и научно – истраживачком раду, као и другим правним и физичким лицима.

Чланом 7 . Нацрта закона члан 70. Закона утврђене су даљи циљеви и достигнућа која треба да буду остварена приликом реализације наставе у природи и екскурзија, те да ће министар приликом доношења правилника којим се уређују организација и остваривање наставе у природи и екскурзије, посебно водити рачуна о посетама војним меморијалима и местима страдања од интереса за Републику Србију у иностранству, као и о посетама споменицима и меморијалима на територији Републике Србије, о којима води евиденцију министарство задужено за послове рада.

Чланом 8. Нацрта закона врши се допуна члана 73. Закона, тако што се додаје одредба која прописује да се на бројчано оцењивање и утврђивање општег успеха за ученике од другог до осмог разреда из члана 75. овог закона сходно се примењују одредбе којима је уређено оцењивање у овом и посебном закону, као и у подзаконским актима којима је уређено оцењивање.

Чланом 9. Нацрта закона мења се и допуњује члан 79. којим се прецизирају права ученика у вези са организовањем и учешћем у раду ученичког парламента, али и рок од 8 дана од дана пријаве за потпуно и правилно утврђивања чињеница и доношења одлуке о предузимања мера у случајевима повреде права ученика.

Чланом 10. Нацрта закона члан 80. прецизирају се и уносе нове обавезе ученика, међу којима је и да на не напушта час без претходног одобрења наставника.

Чланом 11. Нацрта закона мења се члан 82. Закона, тако што је термин „изборни програм“ замењен терминим „изборни предмет“.

Чланом 12. Нацрта закона врши се измена члана 83. Закона, тако што се уноси нова одредба уместо постојеће прве којом је прописано да ученик може да одговара за лакшу повреду обавезе утврђену општим актом школе, за тежу повреду обавезе која је у време извршења била прописана овим законом и за повреду забране из чл. 110–112. овог закон, а да се према ученику који врши лакшу повреду обавезе утврђену општим актом школе, неоправдано изостане са наставе пет часова, уз учешће родитеља, односно другог законског заступника, појачава васпитни рад.

Измене у поменутом члану извршене су и у циљу појашњавања реализације активности друштвено-корисног, односно хуманитарног рада у школама, а у складу са усвојеним одредбама Правилника о друштвено-корисном, односно хуманитарном раду у установама образовања и васпитања. У складу са Правилником запослени у школама су у обавези да реализују друштвено - корисне активности у циљу превенције у оквиру годишњих програма заштите од насиља, злостављања и занемаривања и у оквиру планова појачаног васпитног рада за ученике. Стога је ова одредба унета је и у Нацрт овог закона. Циљ поменуте допуне закона је се још више прецизира и нагласи смисао, значај и улога друштвено-корисног, односно хуманитарног рада.

Чланом 13. Нацрта закона додаје се нови члан 83а који прописује теже обавезе ученика, као и да је школа дужна да општим актом пропише употребу мобилног телефона, електронског уређаја и другог средства, а да смернице за употребу мобилног телефона, електронског уређаја и другог средства доноси Завод за вредновање квалитета образовања и васпитања, као и да ученик, родитељ, односно други законски заступник одговара за материјалну штету коју ученик нанесе школи, намерно или из крајње непажње, у складу са законом.

Чланом 14. Нацрта закона мења се члан 85. Закона, тако да се мењају постојеће одредбе како би се на систематичан и прецизан начин утврдиле одредбе које

се односе на питања којима је уређен васпитно-дисциплински поступак који се покреће и води у случају теже повреде обавезе ученика и повреде забрана, дефинише се да прекид застарелости, те да застарелост не тече у периоду у којем васпитно-дисциплински поступак не може бити покренут или вођен због одсуства ученика или других разлога прописаних законом, а да се васпитно-дисциплински поступак окончава најкасније са даном који је одређен као последњи дан наставне године, у складу са правилницима којима је уређен календар образовно-васпитног рада. Посебну новину чини одредба којом се прописује да када установа од надлежног органа добије обавештење да се против ученика води прекршајни или кривични поступак, ученик се упућује на наставу на даљину до окончања поступка у складу са посебним законом.

Чланом 15. Нацрта закона мења се цео члан 86. Закона којим се прописује да уколико приликом премештаја ученика из једне у другу основну школу услед изречене васпитно-дисциплинске мере за тежу повреду обавезе ученика, друга школа не изврши упис ученика, школска управа ће одредити основну школу у коју се ученик премешта у року од три дана од дана достављања захтева школе која је изрекла меру. Циљ ове измене је решавање потешкоћа у пракси, односно проналажење школе у коју ће ученик наставити своје образовање и васпитање, посебно из разлога што је основно образовање и васпитање обавезно за сву децу.

Чланом 16. Нацрта закона члан 88. Закона се допуњује одредбом која прописује да ученички парламент, поред осталог, ученички парламент има пословник о раду, који усваја ученички парламент, а потписује лице одређено за координацију рада ученичког парламента.

Чланом 17. Нацрта закона мења се члан 89. Закона, унета је нова одредба која дефинише да школе са домом ученика, у делу установе у којем се обезбеђују смештај, исхрана и васпитни рад са ученицима, примењују прописе који регулишу област ученичког стандарда у циљу јасног прецизирања примене закона у конкретном случају.

Чланом 18. Нацрта закона врши се допуна члана 93. Закона, тако што се прописује да установа може да обавља делатност из става 2. овог члана на територији школске управе у којој је седиште школе.

Чланом 19. Нацрта закона врши се измена члана 94. Закона тако што се прописује да захтев за верификацију поред тога што када се у установи врши статусна промена, мења седиште, односно објекат, организује рад у издвојеном одељењу, уводи нови образовни профил, односно смер или тип гимназије, као и програм за ученике са посебним способностима, када се уводи нови одсек у музичкој школи, изврши доградња или изградња новог простора односно објекта у којем се изводи образовно-васпитни рад.

Средња школа је у обавези да поднесе захтев за верификацију и у случају када се за постојећи образовни профил усвоји нови стандард квалификације, донесу нови планови и програми наставе и учења и одговарајући нормативи простора, опреме и

наставних средстава, уколико министарство утврди да је због обима и врста промена потребно да се изврши верификација.

Чланом 20. Нацрта закона врши се допуна члана 98. Закона, тако да проширена делатност установе може да буде пружање услуга, производња, продаја и друга делатност, у складу са прописима којима се уређује класификација делатности, а поред тога и посебним прописима којима је уређена одговарајућа област делатности.

Чланом 21. Нацрта закона допуњује се члан 109. Закона, којом се прописује да ученици, полазници, родитељи, односно други законски заступници, имају обавезу да својим радом и укупним понашањем доприносе развијању позитивне атмосфере у установи, те да у установи није дозвољено ометање остваривања образовно-васпитног рада.

Чланом 22. Нацрта закона допуњује се члан 112. Закона, те је допуњена постојећа одредба и прописано да је забрањено свако понашање којим запослени према другом запосленом вређа углед, част или достојанство, чиме је утврђено да се ова забрана несумњиво односи и на понашање које запослени учини према другом запосленом.

Чланом 23. Нацрта закона члан 117. Закона врши се допуна тако што се прописује да иницијативу за разрешење члана органа управљања, пре истека мандата, из разлога прописаних у ставу 3. тач. 1. и 2. овог члана могу да покрену скупштина јединице локалне самоуправе, савет родитеља и васпитно-образовно, односно наставничко и педагошко веће.

Чланом 24. Нацрта закона мења се члан 118. Закона, дефинисано је да привремени орган управљања има пет чланова и обавља послове из надлежности органа управљања, како би се уједначила пракса у свим установама и како број чланова не би био произвољно одређен.

Чланом 25. Нацрта закона допуњује се члан 119. Закона, тако што је у њихову надлежност унето да, поред осталог, доноси трогодишњи план стручног усавршавања запослених и усваја годишњи извештај о његовом остваривању, да образује комисију за вођење дисциплинског поступка наредног дана од дана сазнања за околности које налажу вођење дисциплинског поступка, коју чине просветни саветник, секретар установе и један члан органа управљања и чији је задатак прикупљање чињеница, прибављање изјава и сачињавање извештаја у случају да постоји сумња из става 2. овог члана. Даље се прописује да Комисија доставља министру најкасније у року од осам дана од дана образовања комисије, те да извештај који се односи на вршиоца дужности директора установе чије седиште се налази на територији аутономне покрајине војводине, доставља се надлежном органу Аутономне Покрајине Војводине, а да када су на дневном реду теме из надлежности ученичког парламента седницама школског

одбора присуствују и учествују у њиховом раду два представника ученичког парламента, на позив председника, без права одлучивања.

Чланом 26. Нацрта закона измењен је и допуњен члан 120. Закона, тако да је прописано да савет родитеља да има осам чланова у установама које обављају делатност основног образовања односно највише петнаест чланова у установама које обављају делатност средњег образовања, те да је установа дужна да обезбеди да у саставу савета родитеља буду равномерно заступљени представници разреда/одељења свих образовних циклуса, подручја рада, образовних профила, смерова гимназије, класа у музичким и балетским школама, као и васпитних група, уколико школа остварује припремни предшколски програм.

У оквиру надлежности савета родитеља унето је да се овај орган упознаје са предлогом школског програма, развојног плана, годишњег плана рада, као и са извештајем о остваривању програма образовања и васпитања, развојног плана и годишњег плана школе, спољашњем вредновању, самовредновању, завршном испиту, резултатима националног и међународног тестирања и спровођење мера за обезбеђивање и унапређивање квалитета образовно-васпитног рада, да предлаже органу управљања намену коришћења средстава остварених радом ученичке задруге и прикупљених од родитеља, односно другог законског заступника; да доприноси унапређивању услова за рад установе, услова за одрастање и учење, безбедност и заштиту деце и ученика; а да установа може да предвиди учешће савета родитеља и у другим случајевима прописаним статутом.

Чланом 27. Нацрта закона допуњен је члан 122. Закона и унета одредба која прописује да уколико надлежни орган не организује полагање испита за лиценцу директора који је у законом прописаном року пријављен за полагање испита за лиценцу, рок за полагање испита за лиценцу се продужава до организовања испита.

Чланом 28. Нацрта закона у члану 126. Закона додата је одредба која прописује да директор, поред осталих, има одговорност да подноси извештај органу управљања најмање два пута годишње о свом раду, а најмање једанпут годишње о раду установе.

Чланом 29. Нацрта закона у члан 128. Закона унета је одредба којом је прописано да министар разрешава директора установе уколико, поред осталог, не поступа по одлуци посебне радне групе којом се запослени упућује на слободно радно место ради преузимања.

Чланом 30. Нацрта закона мења се члан 129. Закона, те је у одредбама које уређују питање помоћника директора дефинисано да се решењем директора на послове помоћника директора за сваку школску, односно радну годину, распоређује наставник, васпитач и стручни сарадник, који је запослен у установи и који има положен испит за лиценцу и најмање пет година радног стажа у установи након стеченог одговарајућег образовања, који има професионални углед и искуство у установи. На овај начин

обезбеђује се квалитет рада лица које обавља послове помоћника директора и избегава произвољно поступање у погледу именовања помоћника директора по питању степена образовања и других услова које треба да испуњава помоћник директора.

Чланом 31. Нацрта закона мења се члан 130. Закона, је брисана одредба којом је предвиђено да директор школе формира тим за развој међупредметних компетенција и предузетништва, тим за самовредновање, тим за обезбеђивање квалитета установе и тим за професионални развој, будући да је пракса показала да у школи у којима су формирани нису функционални, а у неким школама нису ни формирани, а уместо овог тима дефинисано је да директор формира тим за унапређивање квалитета и развој установе, односно тим за развој међупредметних компетенција усмеравање ученика.

Чланом 32. Нацрта закона мења се члан 132. Закона, како би се прецизирао степен образовања који је секретар у обавези да има, а то је образовање из области правних наука на студијама и првог и другог степена (основне и мастер академске студије) који је стечен у складу са чланом 140. ст. 1. и 2. овог закона, односно на основним студијама у трајању од најмање четири године по прописима који су уређивали високо образовање до 10. септембра 2005. године, савладан програм обуке и дозволу за рад секретара (у даљем тексту: лиценца за секретара).

Такође се прописује да уколико надлежни орган не организује полагање испита за лиценцу секретара који је у законом прописаном року пријављен за полагање испита за лиценцу, рок за полагање испита за лиценцу продужава до организовања испита.

Чланом 33. Нацрта закона мења се члан 133. Закона, брисана је одредба којом су као послови као секретара прописани и правни послови у вези са јавним набавкама у сарадњи са финансијском службом установе, а да у оквиру својих послова обавља менторски рад. Новом одредбом прописано је да ако установа не може да обезбеди запосленог на пословима секретара установе, посебним решењем, а на основу споразума две установе, могу се распоредити послови секретару друге установе до 30% од пуног радног времена, најдуже до 60 дана и овај рад се сматра допунским радом.

Чланом 34. Нацрта закона, мења се члан 142. Закона, који је иновиран тако што су додате одредбе које утврђују да се као обавезно образовање лица из члана 140. овог закона сматра образовање из психолошких, педагошких и методичких дисциплина стечено на високошколској установи у току студија или након стицања одговарајућег образовања износи 60 бодова најмање 30 бодова, од чега минимум 10 бодова праксе у установи, у складу са европским системом преноса бодова, као и да је високошколска установа у којој је лице стекло ово образовање дужна да приликом издавања јавне исправе о стеченом образовању изда и потврду о стеченим бодовима и структури стечених бодова.

Нова обавеза високошколске установе је да изда уверење о завршеном програму образовања током читавог живота са списком положених испита, које поред назива предмета и остварене оцене, садржи шифру предмета и назив акредитованог студијског програма у оквиру којег је предмет акредитован.

Чланом 35. Нацрта закона допуњује се члан 144. Закона и прописује да лиценца није услов за заснивање радног односа, нити представља предност приликом заснивања радног односа, у складу са чланом 139. овог закона, као и да лице које обавља послове медицинске сестре – васпитача са положеним стручним испитом по прописима из области здравствене заштите, која је засновало радни однос у установи пре ступања на снагу закона о предшколском васпитању и образовању („Службени гласник РС”, бр. 18/10, 101/17, 113/17 - др. закон, 95/18 - др. закон и 10/19), може да обавља васпитно-образовни рад у предшколској установи без лиценце, али да уколико је имало прекид радног односа после ступања на снагу закона о предшколском васпитању и образовању, у обавези је да полаже испит за лиценцу.

Чланом 36. Нацрта закона мења се цео 145. Закона, који уређује питање приправника (наставника, васпитача и стручног сарадника), те се прописује са ако установа нема ментора који испуњава прописане услове, послови ментора за наставника поверавају се наставнику сродне групе предмета, а изузетно стручном сараднику, који испуњава услове за ментора; послови ментора за васпитача поверавају се руководиоцу објекта, а изузетно стручном сараднику установе који испуњава услове за ментора; послови ментора за стручног сарадника у школи и предшколској установи поверавају се стручном сараднику из друге установе који испуњава услове за ментора, те да приправнику који је након савладаног програма увођења у посао, пријављен за полагање испита за лиценцу, приправнички стаж престаје после навршене две године рада у установи.

Чланом 37. Нацрта закона после члана 145 додаје се нови члан 145а, којим је прописано да секретар – приправник, у смислу овог закона, јесте лице које први пут у својству секретара заснива радни однос у установи и оспособљава се за самосталан рад, савладавањем програма за увођење у посао и полагањем испита за лиценцу за секретара установе, да приправнички стаж траје најмање једну, а најдуже две године; за време трајања приправничког стажа, ради савладавања програма за увођење у посао секретара, установа приправнику одређује ментора са листе секретара установа коју утврди школска управа; да приправник који савлада програм увођења у посао секретара има право на полагање испита за лиценцу после навршених годину дана рада.

Дефинисано је да уколико надлежни орган не организује полагање испита за лиценцу приправнику који је у законом прописаном року пријављен за полагање испита за лиценцу, рок за полагање испита за лиценцу се продужава до организовања испита, чије трошкове сноси установа. Нацртом закона прописано је да министар прописује да програм увођења у посао секретара, програм испита за стицање лиценце, начин полагања и језик на коме се полаже испит, састав и начин рада комисије министарства, односно надлежног органа аутономне покрајине пред којом се полаже испит за лиценцу.

Чланом 38. Нацрта закона мења се члан 149. Закона, тако што се прописује да лиценца може суспендовати и наставнику, васпитачу и стручном сараднику који не

остварује образовно-васпитни рад, ни након писаног упозорења директора, што се сматра тежом повредом из члана 164. став 1. тачка 15) овог закона.

Такође наставник, васпитач и стручни сарадник коме је суспендована лиценца из разлога наведених у ставу 2. тачка 2) овог члана престаје радни однос, ако у року од шест месеци од суспензије не достави доказе о одговарајућем стручном усавршавању, на које га је претходно упутила установа. Осим тога прецизирано је и да док траје суспензија лиценце наставник и васпитач присуствују настави, односно активностима других наставника и васпитача које му одређује директор, а стручни сарадник раду стручног сарадника у другој установи коју одреди директор, и то без обзира на разлог суспензије лиценце.

Чланом 39. Нацрта закона унет је нови члан 149а, који уређује разлоге, услове и време трајања суспензије лиценце, али и висину плате коју секретар остварује током суспензије лиценце.

Чланом 40. Нацрта закона унет је нови члан 150а, којом се детаљно уређују питања која се односе на одузимање лиценце

Чланом 41. Нацрта закона измењена је одредаба члана 151. на начин да се подаци о професионалном развоју наставника, васпитача и стручног сарадника могу водити у мапи професионалног развоја (у даљем тексту: портфолио), коју воде запослени који то желе, односно запослени који намеравају да остваре напредовање у звању.

Чланом 42. Нацрта закона мења се члан 152. Закона, који се односи на пријем у радни однос на неодређено време, и то тако да се уводе значајне новине на следећи начин да запослени подноси захтев за преузимање установи у којој постоји слободно радно место, о чему директор установе одлучује у року од три дана од дана пријема захтева; те да уколико директор установе поднети захтев одбије или не донесе одлуку у року из става 4. овог члана, запослени може поднети захтев ради преузимања на основу одредбе члана 152. став 2. овог закона, радној подгрупи у року од осам дана од дана пријема одлуке директора.

Новина је да радна подгрупа доноси одлуку којом упућује запосленог на слободно радно место или одбија захтев подносиоца у року од осам дана од дана пријема, а да директор установе у року од три дана од дана пријема одлуке из става 6. овог члана, закључује споразум о преузимању запосленог. Двостепеност се односи на могућност да против одлуке радне подгрупе директор установе и запослени има право на приговор посебној радној групи министарства у року од осам дана од дана пријема одлуке, која се подноси преко радне подгрупе, а одлука посебе радне групе је коначна и обавезујућа за учеснике у поступку преузимања.

Чланом 43. Нацрта закона измењен је члан 153. Закона и прописано да се не примењују одредбе овог члана које се односе на посебну радну подгрупу.

Чланом 44. Нацрта закона члан 159. Закона тако што је термин „изборни програм“ замењен терминим „изборни предмет“.

Чланом 45. Нацрта закона мења се члан 160. Закона тако што се додаје нови став којим је прописано да уколико школа не може да обезбеди стручно лице на пословима стручног сарадника у периоду одсуствовања ангажованог лица или повећаног обима посла, посебним решењем може да распореди до шест часова рада недељно другом стручном сараднику, најдуже до краја школске године и овај рад се сматра прековременим радом, те да се накнада за рад стручног сарадника исплаћује на основу месечног извештаја стручног сарадника, односно да ако школа не може да обезбеди запосленог на пословима стручног сарадника, посебним решењем директора, а на основу споразума две установе, могу се распоредити послови стручном сараднику друге школе до 30% од пуног радног времена, најдуже до 60 дана и овај рад се сматра допунским радом.

Осим тога, термин „изборни програм“ замењен терминим „изборни предмет“.

Чланом 46. Нацрта закона допуњује се члан 161. Закона тако што се додаје нови став 3. којим је прописано да изузетно, запослени који није могао да искористи годишњи одмор током распуста, остварује право на годишњи одмор у складу са законом којим се уређује рад, општим актом, односно уговором о раду.

Чланом 47. Нацрта закона измењен је и допуњен члан 180. Закона, тако што је извршено прецизирање и допуна података о професионалном статусу запослених који се уносе из евиденције у регистар запослених, тако што се између осталог уноси и податак о називу из дипломе, као и радном месту на којем је ангажован.

Чланом 48. Нацрта закона измењен је члан 183. Закона, те извршено прецизирање да када се евиденције не воде у електронском облику установа, високошколска установа, установа ученичког и студентског стандарда, односно јавно признати организатор активности ажурира податке у евиденцијама које води на дан настанка промене, а најкасније 15 дана од дана промене.

Чланом 49. Нацрта закона мења се члан 185. Закона чиме постиже усаглашавање одредаба закона којим су прописани послови поверени аутономној покрајини.

Чланом 50. Нацрта закона мења се члан 195. Закона тако што се као максимум новчане казне којом се кажњава родитељ, односно други законски заступник детета или ученика који учини повреду забране из чл. 109, 111. и 112. овог закона, повећава на 150.000,00 динара, у складу са прописаним законским максимумом.

Чланом 51. Нацрта закона уређен је прелазни режим тако да се одредба члана 15. став 2. овог закона примењује се почев од школске 2026/2027. године, а школе из

члана 15. став 2. овог закона воде евиденцију на начин како су започеле пре ступања на снагу овог закона, до истека циклуса образовања и васпитања.

Чланом 52. Нацрта закона уређен је прелазни режим тако да се одредба члана 93. став 3. овог закона, примењиваће се почев од школске 2026/2027. године, а установе које ступањем овог закона на снагу, обављају делатност у издвојеном одељењу изван територије школске управе у којој се налази седиште установе, у обавези су да ускладе обављање делатности на начин прописан овим законом, до почетка школске 2026/2027. године.

Чланом 53. Нацрта закона уређен је прелазни режим тако да се одредба поступци из члана 119. став 1. тачка 9а) закона о основама система образовања и васпитања („службени гласник РС”, бр. 88/17, 27/18 - др. закон, 10/19, 6/20, 129/21, 92/23 и 19/25) завршавају се у складу са одредбама закона на основу којих су започети.

Чланом 54. Нацрта закона уређен је прелазни режим тако да су установе дужне да састав органа управљања и саветодавног органа ускладе са одредбама овог закона у року од шест месеци од дана ступања на снагу овог закона.

Чланом 55. Нацрта закона уређен је прелазни режим тако да се на наставнике, васпитаче и стручне сараднике који су засновали радни однос у установи до ступања на снагу овог закона, примењује се одредба члана 142. овог закона о броју бодова која је важила до ступања на снагу овог закона.

Чланом 56. Нацрта закона уређен је прелазни режим тако да се одредба која прописује директори који су ступили на дужност до ступања на снагу овог закона, дужни су да испит за директора положи у року од годину дана од дана ступања на снагу овог закона.

Чланом 57. Нацрта закона прописано је да ће подзаконски акти за спровођење овог закона донети у року од годину дана од дана ступања на снагу овог закона, а до доношења прописа из става 1. овог члана примењују се прописи који су важили до дана ступања на снагу овог закона, ако нису у супротности са овим законом.

Чланом 58. Нацрта закона прописано је да ће школа ће ускладити своју организацију и опште акте са одредбама овог закона у року од шест месеци од дана ступања на снагу овог закона.

Члан 59. Нацрта закона садржи одредбе о ступању на снагу прописа.

IV. ПРОЦЕНА ФИНАНСИЈСКИХ СРЕДСТАВА ПОТРЕБНИХ ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ЗАКОНА

За спровођење овог акта нису потребна додатна финансијска средства у 2026. години.

Средства потребна за реализацију Нацрта закона у наредним годинама су планирана у оквиру лимита одређеним од стране Министарства финансија и у складу са билансним могућностима буџета Републике Србије.